

РАЗОМ ІНЄІНЄМ

*Щомісячна газета Черкаського обласного благодійного
єврейського фонду „Турбота поколінь – Хесед Дорот”*

Видається з грудня 2000 року.

Елул 5785 – Тішрей 5786 вересень 2025 №9(285)

Як колекційні матеріали розповідають про історію Голокосту

Тема Голокосту – одна із найтрагічніших сторінок ХХ століття. Її викладання у школах часто є схематичним та знеособленим. Пошук нових підходів до викладання цієї теми є необхідним та актуальним. Важливо шукати нові форми викладання – такі, що зворушать серце і допоможуть замислитися. Одним із шляхів пошуків процесу навчання, який пропонують автори цієї замітки, є використання колекційних артефактів: поштових марок, медалей, значків та пам'ятних монет, присвячених пам'яті жертв Голокосту. Ці предмети стають не просто джерелами інформації, а й емоційними символами, які допомагають глибше зрозуміти масштаб трагедії. Об'єкти, чи то марки, медалі чи коммеморативні монети, роблять події відчутними, наближають масштаб трагедії на емоційному рівні. Робота з такими артефактами дозволяє давати учням творчі завдання, що породжують аналіз, обговорення та емоційне сприйняття матеріалу, що вивчається. Нижче автори наводять два приклади використання поштової марки та медалі у процесі викладання історії Голокосту.

Розглянемо ізраїльську поштову марку 1983 року, де зображено репродукцію картини художника Йосефа Кузьковського „Бабин Яр. Останній шлях”.

Центральний образ – група євреїв, яких ведуть на розстріл в урочищі Бабин Яр у Києві. Попереду йдуть жінки з дітьми на руках, старі та підлітки. Їхні особи висловлюють страх, розпач і безви-

хідь. Атмосфера картини передає трагедію останніх миттєвостей перед смертю – шлях, який не можна змінити.

У 1969 році в США була випущена медаль на згадку про євреїв Волині, які загинули під час Голокосту. На її аверсі зображений старий єврей, що простягає руку у розпачі, а на реверсі – палаючий смолоскип і назви міст, де відбулися масові вбивства євреїв. Напис свідчить: „1 000 000 мучеників, 1 000 років, 100 громад”. Цей символ нагадує не лише про кількість жертв, а й про зникнення цілих культурних світів, які мали тисячолітню історію.

Історія Голокосту – це не лише сторінка підручників. Це наша спільна пам'ять, яку можна і потрібно передавати у різний спосіб. Колекційні матеріали – марки, медалі та монети – стають своєрідною „мовою пам'яті”, доступною кожному. Використання зображень таких артефактів може пошукати урок чи лекцію, зробити їх ближче до емоційного сприйняття. Предмети колекціонування можуть зацікавити і школяра, і колекціонера, і будь-яку людину, яка хоче глибше зрозуміти минуле.

Наталія Данилова (Львів), Володимир Бернштам (Ізраїль).

Від редакції. На сайті Черкаського обласного благодійного єврейського фонду „Хесед Дорот” (<https://www.hesed-dorot.ck.ua/>) в рубриці А ПОГОВОРИТИ опублікована стаття Володимира Бернштама „Єврейське життя у значках та медалях”.

Медалі та значки є частиною культурної спадщини єврейського народу. Вони відображають традиції, символіку та цінності, які передавалися з покоління до покоління. Це робить їх цінним матеріалом, який можна використовувати у викладанні єврейської історії. Аналіз того, як значки та медалі використовувалися в суспільстві (наприклад, як нагороди, пам'ятні знаки або символі статусу), може допомогти зрозуміти їх роль у соціальній структурі та культурних традиціях.

Автор цієї статті поставив собі за мету зібрати інформацію про „єврейські” значки та медалі, що випускаються в Україні та описати їх. Вже багато інформації зібрано і частина з неї опублікована, але автор розуміє, що має інформацію про невелику частину випущених артефактів. Тому автор звертається за допомогою до читачів газети та просить їх надіслати йому інформацію про єврейські значки та медалі якщо у них така є (fnbern@gmail.com). Автор наперед вдячний тим, хто це зробить.